

Csipes Antal: Mi

■ A MOME-t, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemet 2006-ig Magyar Iparművészeti Főiskolának, majd Egyetemnek (MIF, MIE) hívták, így aztán amikor Csipes Antal 2012 áprilisában–májusában a budapesti XII. kerületi Barabás Villa galériájában egy *Mi* című fotókiállítást rendezett, gondolhattak sokan a magyar iparművészekre, vagy magára a szakmára, de akár az egykori főiskolára is. A hatalmas érdeklődésre tekintettel hamar eldőlt, hogy ezt a fotóanyagot könyvben is meg kell jelentetni. A szerző szerint a közel négyezer beérkezett fotóból alapos szűréssel sikerült egy olyan hiteles képanyagot beválogatni ebbe a kötetbe, amely az egyébként most már több mint 130 éves főiskola *utóbbi hatvan évének* az életéről szól a képek nyelvén. Csipes Antal ebben az intézményben 1982 és 1987 között volt hallgató, majd 1988-tól itt lett oktató. Egész tevékenységére a figyelmes szemmel ellesett pillanatok megörökítése a jellemző, amire egész tanszékek – például a sokágú textil – működésének művészi értékű dokumentálása is épült. A tanszék sikeres divatterveiről például ezen alapuló könyvet is megjelentettek, de Csipes Antal tulajdonképpen mindenütt jelen volt és van, ahol az iparművészek érdemben, vagy tervezés közben „lekaphatóak”. Szorgalmának és szerény, de határozott kitartásának köszönhető, hogy az egyébként meglehetősen változékony sorsú oktatási irányítás alatt valamennyi dokumentáció mégis megmaradt a főiskolai/egyetemi iparművészeti ténykedésekről. Maximális tempóban követte a gyorsan változó informatikai lehetőségeket, így természetesen 2009 májusától már saját Facebook-oldalt létesített, s a könyv összeállításának idején a MOME összesen több mint 2700 „öregdiákjának” és hallgatójának közreműködésével arra mintegy 2300 fotót helyezett el 17 mappában! A dokumentálás egyik legfontosabb alapkövetelményét éppen ezért meglehetősen szerencsésen meg tudta oldani: azonosíthatóak voltak a helyszínek és az események az említettek aktív közreműködésével. A digitalizált világban azonban mégis komoly igény és minden ok megvolt arra, hogy nézegetésre alkalmas, kézbe vehető könyvet

hozzanak létre. „Kötelességemnek érzem – írja –, hogy mindent tőlem telhetőt megtegyek azért, hogy a következő generációknak is fennmaradjon a letűnt idők hangulata, varázsa, hogy lássák, hallják a múlt üzenetét!”

Bizony, ez a főiskolai lét, és annak a tartalma már a múlté.

Nos, Csipes Antal fotóit nézegetve egy roppant eleven, mozgással teli oktatási intézmény sodró, fiatalos dinamikáját élvezhetjük, felvételeinek stílusában éppen úgy benne van a kor „rohanó” tempója, mint a mindennapok iskolai létezési elemei és ritka szép ünnepi alkalmai. Ezenközben bontakozik ki előttünk mindazoknak a tanároknak az iskolai jelenléte is, akiket a szerző felvételeiből, illetve a sok más által is beküldött fotóból, valamint egy másik szorgalmasan fotózó művészstanár, Gollob József mintegy 2000 darabos fotódokumentációjából végül is kiválogattak.

Csipes tanulmányában – annak ellenére, hogy ha-

tározottan leszögezi, nem iskolatörténetet, hanem a saját (a *Mi-*) idejüket szeretné csak bemutatni – mégiscsak ad egy röpké áttekintést az 1948-tól főiskolai rangra emelt oktatási intézményről, illetve neves tanárainak névsoráról. Így suhanunk át Molnár Béla, Kállai Ernő, Hevesy Iván, Konecsni György, Kozma Lajos, Juhász László, Gádor István, Kádár György, Kaesz Gyula ma már művészettörténeti jelentőségű nevének keresztül az ő – mármint Csipesék – jelenkoráig. Az autodidakta Schubert Ernő lakáscentrikus szemléletétől, a Bauhaus-karaktert meghonosító grafikus, Bortnyik Sándor, majd a modern művészetet sajátos erdélyi hatásokkal ötvöző szobrász, Borsos Miklós szemléletén át jutunk el a kiváló építészettörténész Pogány Frigyes vezető szerepéig. Közben elkezdődik a főiskola történetének új tudományos feldolgozása (elsőként Bundev-Todorov Ilona írja meg az 1945 és 1973 közötti időszakot, majd folytatják mások: Mezei Ottó, Ernyey Gyula, Prékopa Agnes). Gyarapszanak a szakmai műhelyek, könyvészzettel, animációs filmmel, ábrázoló geometriával és színtannal, egyre bővülő könyvtárral stb. Az egymást váltó rektorok más-más oktatási szemléletéről ugyan keveset tudunk meg, de sejthető, hogy a nemzetközi példákat követő Gergely István belsőépítész és az ősi agyag sajátos kézművesmesterségének teremtő szellemiségére esküdő Schrammel Imre keramikus meg a művész-tanári individuuumok között létező különbségek voltak.

Csipes egyrészt a tudásra szomjazó egykori hallgató tiszteletével említi Vámosy Ferenc építészettörténészt, és az avantgárd, sajátos szemléletű, könyvtárosként dolgozó, régiségeket gyűjtő Bodor Ferencet, no meg a főiskolai bálókat.

Nem maradnak említés nélkül Szilvitzky Margit textilművész és Virágvölgyi Péter grafikus szemléletformáló újításai, majd a kommunikációs és fotóstúdiók létrehozása a később rektorrá lett Kopec Gábor érdemi munkájaként, valamint a németországi tervezői munkájából Magyarországra visszatért Stefan Lengyel menedzserszemléletű tevékenysége sem. Kiemelkedő szerepet kap az időközben jelentős szellemi műhellyé fejlődött Tölgyfa Galéria, majd a nemzetközi kapcsolatokra épülő és egyre bővülő diákcseraprogramok említése is. A szerző joggal bánja az oly szükséges dokumentálás és archiválás Schrammel Imre rektorsága alatt létesített intézményének érthetetlen, 2000. évi bezárását. 2013-ban az egyetem honlapja is beszámolt arról a kormányhatározatról, amelynek értelmében 2013–2017 között megvalósul a MOME campusának megújítása.

Az iparművészeti oktatás tartalma és célja időközben persze alaposan megváltozott, s a nemzetgazdasági érdekek felismerése mellett a sokszínű műfaji oktatás mikéntje is eleven kérdéseket vet föl, érdeket érint. De ez már a jelen, sőt a jövő. Csipes Antal – egy tisztelgő diák és egy nyomhagyó és -őrző okos tanár – jelentős tettet vitt végbe 140 oldalas, névmutatótól és számos fotótól gazdag albumának a megjelentetésével, ami kiválóan érzékelteti, milyen sok, hiteles művészettörténeti feladat keresi méltó kutatóját.

N. DVORSZKY HEDVIG
művészettörténész

(Szerzői kiadás [Budapest], 2014, 140 p. és 2 melléklet)

Schrammel-napló

Válogatás Schrammel Imre rajzos naplóiból, 1984–2013

SZERKESZTETTE N. DVORSZKY HEDVIG ÉS SZ. FARKAS ARANKA

■ Naplórás... Van ennek az emberi cselekedetnek valami titokzatos hangulata. Naplót az ember általában csak saját magának ír valamiféle olyan késztetés-

ből, amelyhez nem feltétlenül hiányzik egy másik jelen lévő személy. Sokkal inkább táplálja ezt a közlési vágyat írójának saját gondolati koncentrációja va-